

KAKTUSI IN DRUGE SOČNICE

AKTUSI IN DRUGE SOČNICE

(Published by Cactus - friends Society of Slovenia)

SEPTEMBER-OKEOBER-NOVEMBER 1990

VSEBINA (CONTENTS):

1.	Obvestila društva	1
2.	Homulice	2
3.	Mammillaria Hahniana	3
4.	Vreme	6
5.	Rod Sclerocactus	9
6.	Pelecyphora Aselliformis	12
7.	ALPSKI KOTIČEK - Društveni izlet na Dobrč	13
	- Po izletu ..... - Marija Prelec	15

O B V E S T I L A   D R U Š T V A

Sestanski društva bodo

14. septembra 1990 ob 17. uri

1. Aktualne zadeve - (jesenski izlet)
2. Predavanje in diapositivi - g. Jerin
3. Razno (kaktusi)

12. oktobra 1990 ob 17. uri

1. Aktualne zadeve
2. Predavanje in diapositivi - g. Slatner
3. Razno

9. novembra 1990 ob 17. uri

1. Aktualne zadeve
2. Predavanje in diapositivi - g. Pretnar
3. Razno

Naslovna stran - cover picture

Foto: Franc Pretnar

Risbe: Marija Prelec

DOPISE POŠLJITE NA NASLOV, KI JE NA OVTIKU BILTEHA!

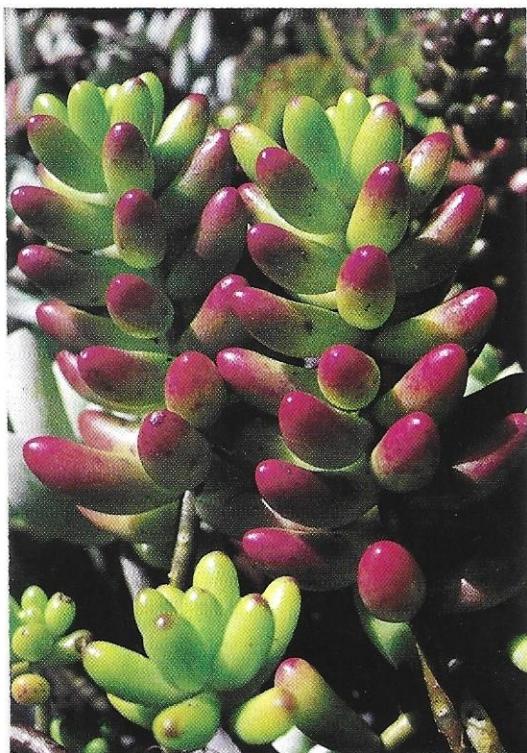
HOMULICE (Crassulaceae)

V družini Carssulaceae spada šest družin:

- a) Crassulaeae (Crassula, Dinacria, Vauanthes)
- b) Kalanchoideae (Kalanchoe)
- c) Cotyledonoideae (Adromischus, Chiastophyllum, Cotyledon, Mucizonia, Pistorinia, Umbilicus)
- d) Echeverioideae (Dudleya, Echeveria, Graptopetalum, Pachyphytum, Thompsonella)
- e) Sedoideae (Afrovivella, Crempnophila, Diamorpha, Hypagophytum, Lenophyllum, Meterostachys, Orostachys, Parvisedum, Pseudosedum, Rosularia, Sedum, Sempervivella, Sinocrassula, Tactus, Villadia)
- f) Sempervivaideae (Aconium, Aichryson, Greenovia, Jovibarba, Monanthes, Sempervivum)

Na barvni fotografiji vidimo sedum rubrotinktum, za katerega sedaj vemo, da spada v poddružino sedoideae in to v družino crasslaceae, sicer pa so dale te rastline ime celi družini humulic.

Sedumi so največkrat trajnice, lahko pa so tudi eno ali dvoletne rastline. Prezimotrdne so doma v Evropi in Aziji, tako jih je nekaj tudi v naših krajih /glej Alpsi kotiček: Homulice v Sloveniji (Marija Prelec)/. Najlepši in najbolj mesnati (sukulentni) sedumi pa so iz Mehike, razširjene pa so tudi v Južni Ameriki, centralni Afrika in na Madagaskarju. Najdemo jih celo kot močvirne (*S. villosum*) in epifitne (*S. epiphyllum*). Humulice so po velikosti zelo različne: od nekaj cm do velikosti reves.

SEDUM RUBROTINKTUM Foto: P.Jerin

Sedum rubrotinctum (rdeče listna homulica) tvori grmiček s tenkimi vejicami in gostimi jajčasto kijastimi, sočnimi listi, ki so krhki, se odlomijo in na tleh običajno koreninijo brez problema. Rdeča barva je najbolj izrazita spomladi, če imamo rastlino zunaj na direktnem soncu. Običajno ga gojimo na skalnjaku skupaj z *Sempervivumi*, vendar ga moramo prezimeti skupaj z drugimi sočnicami pri temperaturi nad 0° C.

Naj naštejem še nekaj zelo lepih vrst sedumov, ki so razširjeni tudi pri nas: *S. adolphii*, *S. allantoides*, *S. compressum*, *S. dendroideum*, *S. palmeri*, *S. stahlii*, *S. sieboldii*. To so bile predvsem mehiške vrste, ki niso zimotrdne.

Evropskoazijske vrste (*S. acre*, *S. album*, *S. gracile*, itd.) pa so zimotrdne in nekoliko manj atraktivne. Spomladi in poleti pa nas bodo razveselili z rumenimi in belimi cvetovi (socvetja). Mislim, da bi sedumi zaslužili več pozornosti v naših zbirkah.

Peter Jerin

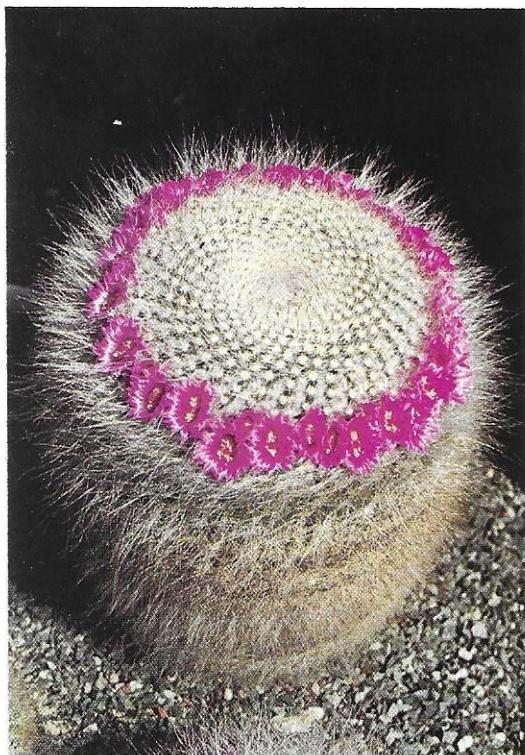
MAMMILLARIA HAHNIANA

Ta lepa bradavičarica, ki nam jo predstavlja barvna fotografija iz zbirk g. F. Pretnarja iz Radovljice, je dobila ime po g. A. Hahnu, lastniku vrtnarstva v Berlinu-Lichtenfeld, ki jo je tudi osebno prinesel iz svojega popotovanja po Mehiki in razširil med gojitelji sočnic. S tem si je pridobil pomembno mesto v zgodovini evropskega kaktusarstva ne samo z rastlinami, ki jih je vzugajal, pač pa tudi zaradi obsežnega trgovanja in uvažanja med obema vojnoma. To mamilarijo je opisal nemški botanik Erich Werdermann in objavil v Monatschriftu der DKG 1929.

Rastlina se na svojem prirodnem rastišču močno razrašča, medtem ko v naših pogojih gojenja ostane z večine enoglava. Telo ima okroglasto obliko s sploščenim temenom, ki je nekoliko pogreznjeno in poraščeno s kratkimi bodicami in volno. Bradavice so dolge približno 5 mm in vsebujejo mlečkasti sok, areole so ovalne, v mladosti poraščene s kratko belo volno, ki se pozneje spremeni v sivi filc ali pa popolnoma ogolijo. Aksile so tudi poraščene s kratko belo volno in z 20 - 40 mm dolgimi belimi ščetinami. Iz areole izrašča 20 - 30 obrobnih žarkasto razporejenih tankih, prožnih in nekoliko nakodranih belih bodic, dolgih 5 - 15 mm. V večini primerov se nahaja tudi po ena srednja ravna bodica (zelo redno tudi 2 - 4) ostra igličasta, ki je dolga do 4 mm bele barve z rjavordečim nekoliko debelejšim vznožjem. Cvetovi so majhni lijakasti 12 - 13 mm v premeru, ki se pojavljajo v velikem

številu v obliki venca izpod temena. Vznožje cveta je bledo zelene barve, cvetno grlo zelenobelot, notranji cvetni listi bleščeče vinskordiči suličasti blago koničasti z bledejšim obrojem nazobčani. Zunanji cvetni listi so vinsko rdeči, ki prehaja v purpurno. Baza prašnične niti je bele barve, ki postopno proti vrhu postaja vinsko rdeča. Prašnice so bledo zlatorumene. Pestič je vitek na bazi bele barve, ki prav tako postane na koncu vinskordeč, ima pet brazd, ki so samo nekaj višje kakor prašnice. Plod je kijaste oblike dolg 8 mm, širok 5 mm, rožnatordeče barve, skoraj belkast s semenami, ki so rjavkaste barve.

Poleg opisane so v literaturi navedene še dve varijacije in to: var. *giseliana*, katero je opisal Walter T. Neale in objavil v *Cact. Other Succ.* 1935. Ta je bolj znana pod imenom var. *giseliana*, pod katerim jo je širil Ferdinand Schmoll, izvoznik iz Mehike. Redkejše je poraščena, bradavice so bolj zelene barve, lasje iz aksil so krajevi kot 15 mm, ima približno 40 robnih bodic. Ta inačica izhaja iz Tarajesa Guanajuato Mehika. In še variacija *werdermanniana*, katero je opisal F. Schmoll v knjigi R.T. Carig "Mammillaria Handbook" 1945. Poraščenost aksil dosega do 25 cm, bradavice so robustnejše, zunanjci cvetni listi krajevi in resasti, brazde pestiča pa sijajno rjavordeče. Izhaja iz Guanajata v Mehiki.

MAMMILLARIA HAHNIANA Foto:F.Pretnar

Nahajišča Mammillarije Hahniane var. *hahniana* WERD so prejeli v Guanajatu in Queretaru v Mehiki na strmih pobočjih Sierra de Jalpan. Raste posamično, razrašča se šele v starosti. Vrsta je precej variabilna, tako

da iz ene setve pogosto dobimo primerke z različnimi barvnimi odtenki cvetov kakor tudi gostote bodic in laskov.

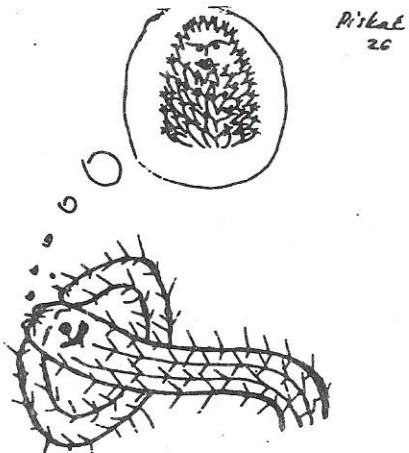
R.T. Carig je v svoji knjigi M. Handbook v zvezi s tem navedel, da mu je F. Schmoll pod tem imenom poslal večjo količini rastlin, med katerimi se številne lahko razvrstijo v skupine M. bravoae, M. woodsi in M. hahniana, ker so si v mnogih posameznostih zelo podobne, medtem ko vse izhajajo iz istega področja in so si tudi v zelo bližjem sorodstvu, prav tako tudi z M. mendeliano. Zaradi tega je D.R. Hunt v svoji novejši sistematiki M. woodsi, M. bravoae in M. mendeliano navedel kot sinonime za M. Hahniana.

V gojenju ne dela preglavic, ker je zelo skromna, zadovoljuje so z vsakršno prepustno zemljo. Prezimimo jo pri temperaturi okoli 8° C, največ 10° C. Zaradi njenih belih las jo ponavadi držimo izza stekla, kjer bo spomladи tudi bogato cvetela. Setev je ponavadi edini način razmnoževanja, ker se reznice, v kolikor jih sploh imamo, zelo nerade ukoreninijo. Rast sejančkov pa je zelo počasna.

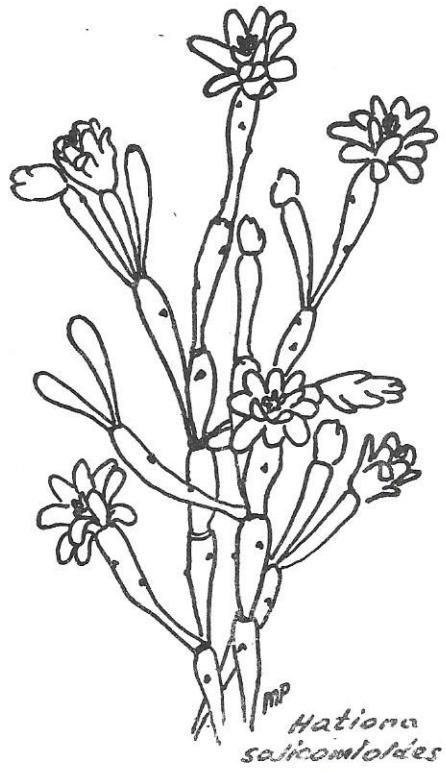
Stanko Piskac

LITERATURA:

- C. Backeberg: Die Cactaceae 5
- R. T. Craing: The Mammillaria Handbook
- D. R. Hunt: A new review of Mamm. names
- H. Krainz: Die Kakteen
- J. Pilbeam: Mammillaria

Mammillaria mojega življenja...

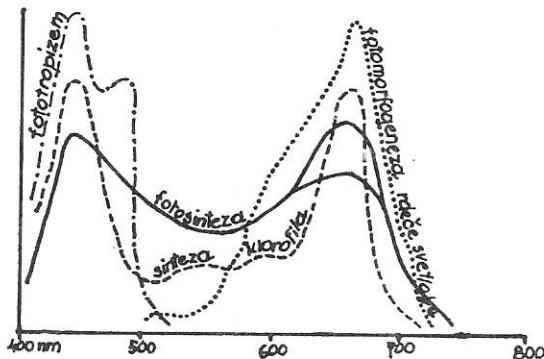

V R E M E

(nadaljevanje članka)

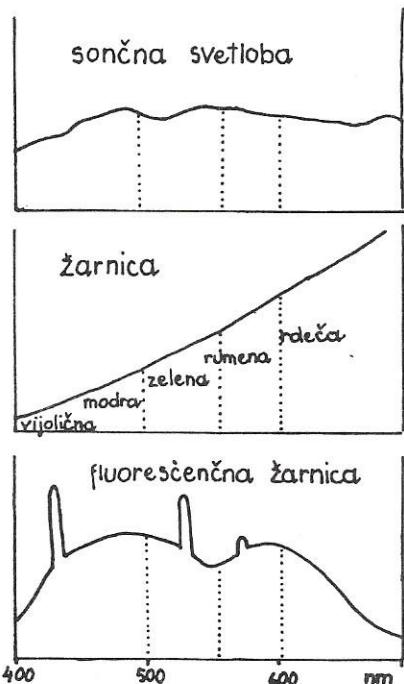
Vpliv svetlobe na rastline

Na razvoj rastlin bistveno vpliva količina cevanja, trajanje in določene valovne dolžine svetlobe pri določeni temperaturi. Pomembne so minimalne vrednosti in periodika, medtem ko so višje vrednosti brez vpliva.

5. skica:

Učinki raznih delov sončnega spektra na fiziološke procese rastlin

6.-8. skice:

Različni viri svetlobe

Valovna dolžina

Biološka pomembnost

< 400

Poškodba povrhnice, dedne okvare

400 - 500

Močna absorbcija klorofila, velika fotosintetska aktivnost

500 - 600

Nepomembno za fotosintezo

600 - 700

Močna absorbcija; pomembno za fotoperiodizem, razvoj oz. sentezo določenih snovi

700 - 1000

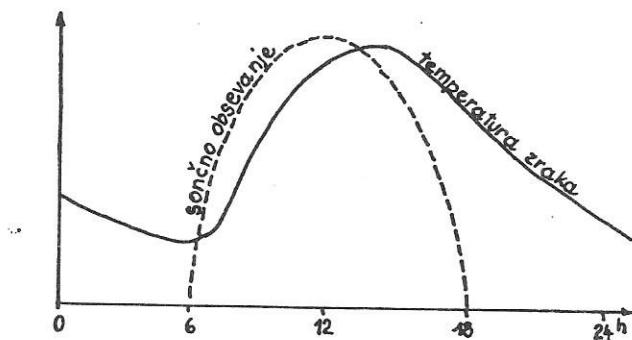
Daljašenje celic - rast v višino

> 1000

Segrevanje

Temperatura zraka

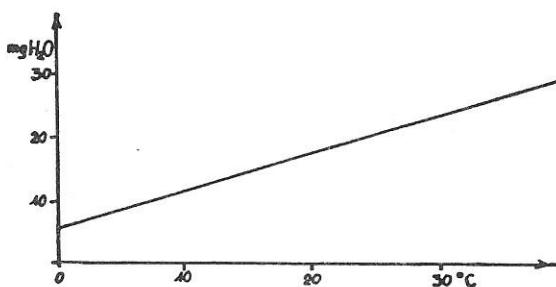
Zaradi sončnega sevanja se segreva zemlja, od nje pa prejema toploto zrak. Sveda različna tla različno oddajajo toploto glede na toplotno prevodnost.

9. skica: Dnevno spremenjanje temperature

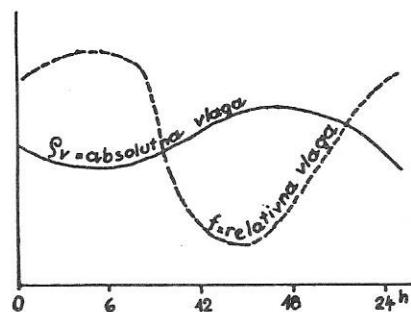
Vлага v zraku

Maksimalna količina vlage v zraku (absolutna vrednost) se spreminja glede na temperaturo zraka. Pri znižanju temperature se del vodne pare kondenzira in izloči v obliki padavin.

10. skica: Količina vode v mg/m^3 zraka glede na temperaturo

Relativna vлага je razmerje med dejansko količino vlage in največjo možno količino pri določeni temperaturi. Meri se v odstotkih.

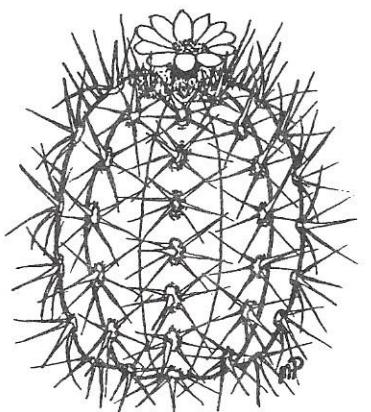

11. skica: Dnevni potek absolutne in relativne vlage

Opomba: V rastlinjakih so temperaturna nihanja še večja. Voda po dnevi izhlapeva iz zemlje, ponoči pa kondenzira na stenah rastlinjaka in odteka v tla.

Jure Slatner

Nadaljevanje prihodnjič !

Copiapoa lembekii

ROD SCLEROCACTUS
 (Britton & Rose, 1922)

/nadaljevanje/

S. blainei (Welsh & Thorne, 1985)   Warm Springs, Nevada

Nekoč S. spinosior var. Blainei (May) raste med grmovjem v pesku. Že kot mlada rastlina požene tudi 3 srednje krajše trne in se po teh loči od S. pubispinus.

S. contortus (Heil, 1979)   San Juan, Utah 1800 m

Ponaša se z zelo dolgimi srednjimi kavljastimi ali zavitimi trni. Od S. parviflorus se loči razen po bodicah tudi po večjem semenu. Je okrogel, cvet pa ima vijoličast. Sodi v skupino variacij S. whipplei.

S. cowperi

Nova neregistrirana vrsta. Razen edine rastline v zbirkki nimam nobenih podatkov o tej vrsti.

S. franklinii (J.W.Evans, 1939)   Mesa, Colorado

To vrsto je Evans odkril na skalnih previsih 1900 m visoko v bližini Gunnison River in južno od White Water v Coloradu. Nekateri avtorji te vrste ne priznavajo in jo uvrščajo v sistematično kot sinonim za S. glaucus. Vendar ponovno odkrita S. franklinii že kot nekaj cm visoka rastlina zacveti z 2 - 3 cm velikimi vijoličastimi cvetovi, bodice so bolj hrapave kot pri S. glaucus in srednja ni zakriviljena.

S. glaucus (Schumann Benson, 1966)   Garfield, Colorado

Purpus je že leta 1893 opisal neznano vrsto, katero je našel v Grand Mesa v Coloradu in jo uvrstil med Echinocactuse. To je manjša ovalna vrsta s temnorjavimi ali črnimi bodicami in visokimi modrozelenimi grbastimi rebri. Srednja bodica je zakriviljena, cvet pa rožnatobel, premera 3 - 5 cm, pestič je purpuren.

S. havasupaiensis (Clover, 1942)   Havasupai Canyon, Arizona

Je valjaste oblike, zaprto pokrit s kratkimi bodicami, ki so lahko kavljaste ali rahlo zakriviljene. Cvet je belkast, 2 - 5 cm premera. Ločijo tudi rožnatocvetno variacijo rosea, ki se loči od vrste tudi po razdeljenem pestiču. Na istem rastišču uspeva tudi Ferocactus acanthodes.

S. messae verdae (/Boissevain ex Heil & Salisbury/ Benson, 1966)

Montezuma, Colorado
San Juan, New Mexico

Do sedaj poznan kot Coloradoa messae verdae je po značilnostih cvetu in semena uvrščen v rod *Sclerocactus*. Valjasta svetlozelenata rastlina je gosto obdana s kratkimi sivkastimi bodicami s temno konico. Cvet je 2,5 cm velik, zelenordeč, pestič pa ima svetlozelen.

S. parviflorus (Clover et Jotter, 1941) Utah, Arizona, Colorado..

Je zelo variabilna vrsta. Njegove variacije so verjetno le zelo podobne forme iz različnih rastišč. S. parviflorus je 15 cm široka in do 40 cm visoka rastlina, ki tvori velike skupine. Bodice so temno-svetlorjavi, zelo dolgi, do 5 srednjih je kavljastih. Cvet ima vijoličnobel, premera 2 - 8 cm, pestič pa zelen do purpurnordeč. Variacija *blessingiae* (Earle, 1980) raste na meji Arizone z Utahom v rdečkastem pesku pod pinijami. Bolj znana je var. *intermedius* (/Peebles/ Woodruff et Benson, 1976) s sivo-rdeče-rjavimi bodicami. Od teh so le srednje tri kavljaste, cvet pa je vijoličast, visok le 3 cm.

S. polyancistrus (/Engelmann & Bigelow/ Britton & Rose, 1922)
California, Nevada

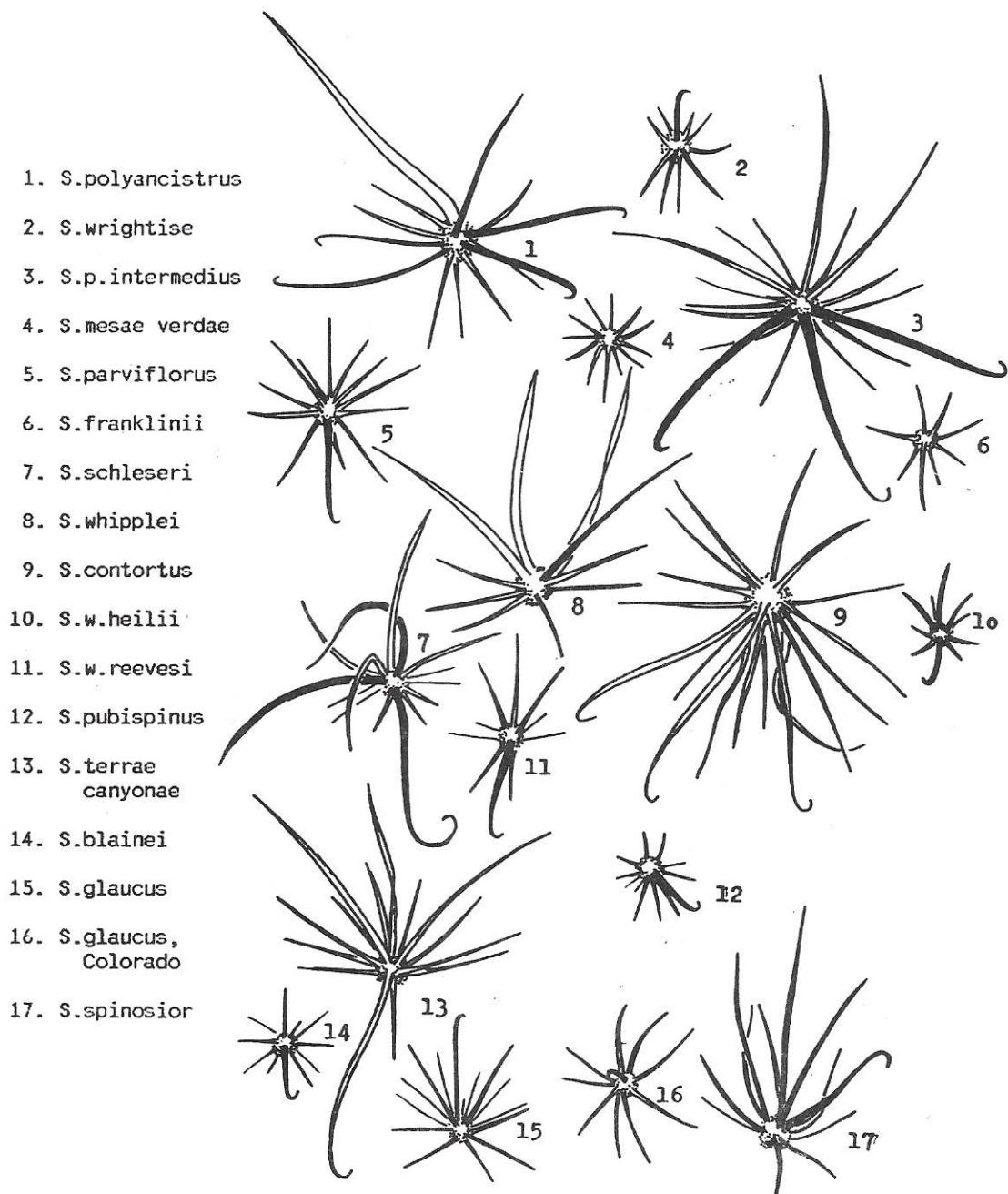
Je verjetno najbolj znana vrsta, ki je obenem tudi najlepša. Do 15 cm visoka valjasta rastlina je gosto poraščena z nekaj cm dolgimi belimi stranskimi in 15 cm dolgimi raznobarvnimi papirnatimi srednjimi bodicami, od katerih je nekaj kavljastih. Cvet zraste do 8 cm premera, je rdečevijoličast, pestič pa je purpurnordeč. Iz nekaterih rastišč v Kaliforniji (San Bernardino) ta vrsta prehudega mraza ne preživi.

S. pubispinus (/Engelmann/ Benson, 1966) White Pine, Nevada
Millard, Utah

To vrsto bomo težko našli v katerikoli zbirki, saj je zelo redka. Najprej so jo uvrstili v rod *Echinocactus*. Že v aprilu cvetoča rastlina ima nizka rebra, ena od več srednjih bodic je kavljasta. Ravno v tem se loči od S. blainei. Zraste do 10 cm v širino, visok pa je do 12 cm.

S. schleseri (Heil & Welsh, 1987) Nye, Nevada

Je bil najprej zapisan kot S. spinosior var. Schleseri. Našli so ga zahodno od rastišča S. spinosior in se od tega razlikuje po vsekakor rjavih bodicah. Raste v peščenih in kamnitih tleh skrit med grmovjem.

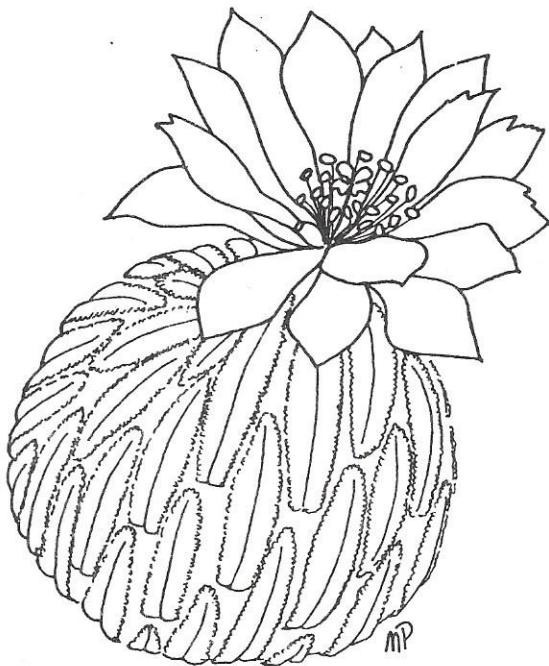

PELECYPHORA ASELLIFORMIS

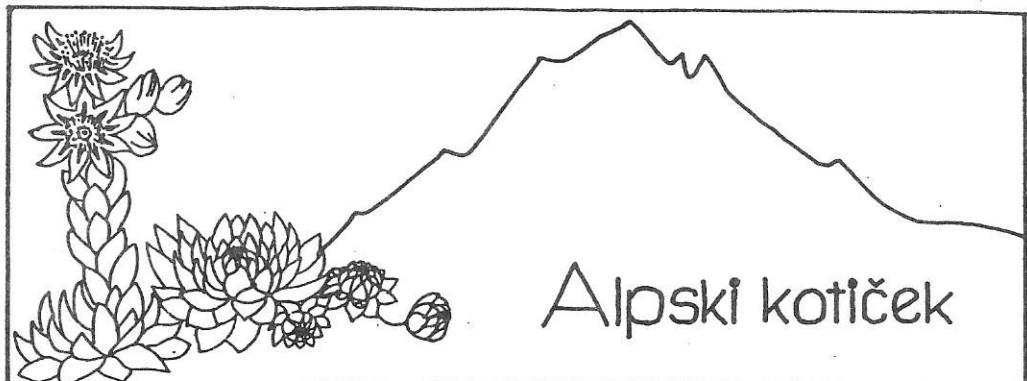
(Ehrenberg)

Ta nenavadna vrsta je namenjena samo poznavalcem in predstavlja resnično dragocenost v vsaki zbirki. Odkril jo je Karl Ehrenberg leta 1839. in jo tudi opisal. Ime ji je dal po njenih čudno oblikovanih bradavicah. V resnici so bradavice zelo stisnjene k telesu, areole pa so po dolgem raztegnjene z zelo kratkimi in stisnjениmi bodicami. Telo ostane precej majhno, le izjemno zraste včasih nekaj več kat 5 cm v višini in približno prav toliko v širino. Njena domovina je San Luis Potosi v Mehiki, kjer raste posamično včasih pa tudi v večjih skupinah. *Pelecyphora* je monotipičen rod, ker je za sedaj odkrita le ena sama vrsta. Poleg nenavadne oblike bradavic in areol zaslужijo vso pozornost tudi njeni cvetovi, ki so veliki do 3 cm in imajo zvončasto lijkasto obliko.

Gojenje zahteva precej pozornosti, uspeh pa bomo dosegli samo v primeru, če jo imamo v rastlinjaku zelo blizu stekla, če je poleti zelo na toplem, pozimi pa v suhem in hladnem prostoru. Razmnožujemo jo samo s semenii, ki so dobro kaliva pri višji temperaturi.

Pelecyphora aselliformis

Alpski kotiček

DRUŠTVENI IZLET NA DOBRAČ

Obnovitev izleta na Dobrač smo si v društvu že leli s tihim upanjem, da se ne bo ponovilo tudi deževno vreme, ki je lani okrnilo naša pričakovanja. Pogumne spremlja sreča, pravi pregovor in tako smo se v soboto, 16. junija zjutraj ob sedmi uri zbrali pred Univerzo, od koder smo se odpeljali z avtobusom na pot proti Koroški. Jutranja oblačnost je kmalu izpuhtela in sonce je obsijalo našo lepo Gorenjsko.

Carlina acularis - bodeča neža

V Beljak smo se pripeljali brez zastojev. Nastal je lep sončen dan. Med kratkim postopanjem po mestu so si tišti, ki jih je preveč tiščalo v žepu, privoščili manjše nakupe in popili kavico. Nato smo se vsi skupaj odpeljali v znano vrtnarijo Gartenzenter Karl.

Ogled vrtnarije je vedno zanimiv. V trgovini smo si ogledali vse mogoče vrtnarske pripomočke, ki bi jih tudi pri nas lahko kdo

izdeloval. Le otresti bi se moral mišljenja, "saj se ne izplača". Na gredicah smo pa videli širok izbor rastlin, ki jih je ponujala vrtnarija v nakup. Na enem koncu različno koristno in okrasno drevje in grmovnice, tudi kivi. Na drugem koncu gredice z nešteto raznovrstnimi cvetlicami in okrasnimi rastlinami, posebno takimi, ki so primerne za skalnjake. Gredička planik seveda le ni mogla

pokazati lepote, ki jo imajo planike visoko v gorah. Tudi nekaj drugih rastlinic bi se v ljubljanski klimi izkazalo kot nelep in nadležen plevel. Indijska jagoda prav gotovo spada mednje. Vendar je bilo mnogo paše za oči v lepo urejenem vodnem motivu, prijazzinem skalnjaku s potočkom in utico, pa še na drugih lepo zasajenih in cvetočih gredah. Nekaj teh lepot je, mislim, poromalo v vrečkah z nami.

Planika - *leontopodium alpinum*

Po ogledu vrtnarije smo krewnili našemu glavnemu cilju naproti, na Dobrač. Občudovali smo lepo izpeljano in vzdrževano cesto, ki se je vzpenjala vse više. Cestnina na tej cesti je pač razumljiva. Razgled je postajal z višino vse širši in kmalu smo bili na parkirišču št. 6 pri alpskem vrtu - Alpengarten Villacher Alpe.

Dobrač je vzhodni podaljšek Ziljskih Alp z najvišjim vrhom 2166 m nadmorske višine. Apnenčasta gorska gmota se dviga na severnem robu Ziljske doline in gotovo tudi vpliva na njeno klimo kot zaščita proti severu. Na tem pobočju je še vedno dobro vidna skoraj neporaščena prepadna stena. Nastala je ob velikem potresu 1348. leta, ko se je del pobočja odtrgal in pokopal pod sabo več vasi. Prav na robu tega odloma je urejen alpski botanični vrt v dolžini 400 m. Dobrač v celoti pa je eden od zaščitenih narodnih parkov Koroške.

Vreme nam je bilo še vedno naklonjeno in prepustili smo se ogledovanju in občudovnaju gorske flore v vrtu. Že pri vhodu so nas presenetile skupine modrih sviščev. Kot bi se zagledali v majhna gorska jezerca. Sledili smo stezicam, ki so vodile od ene gredice do druge, vendar vse kot v naravi. Miniaturne dolinice, pobočja, grički, katerih najvišji ima koto 1500 m nadmorske višine. Tudi senčne trate pod drevesi, majhno močvirje in studenček (seveda je voda umetno napeljana) so bile zasajene s svojo značilno floro.

Nekatere cvetlice so že odcvetele, druge so bile še v popkih. Med cvetočimi so nas pozdravljali živahno obarvani gorski maki, dišeči nageljčki, blazinice kamnokrečev, v tratah so žareli zvončki kortuze in vijolični stožci vulfenije, koroške endemične in narodne rože. Tudi sočnic ni manjkalo. Homulice, rožni koren, netreski so se bohotili po skalah. Glavna zbirka sočnic pa je bila na naše začudenje zaprta v majhnem steklenaku.

Obisk vrta je kar prehitro minil. Tu bi se lahko sprehajali ure in ure ob različnih časih poletja, da bi se nagledali teh drobnih in tako ljubkih gorskih cvetk, saj raste v vrtu 700 vrst rastlin. Pa še drugič!

Ker je cesta vodila še naprej, smo se zapeljali do zadnjega parkirišča, kjer je bila gostilna. Gozdove so zamenjala travnata pobočja z žičnicami, ki so gotovo posebno vabljiva pozimi za smučanje. Zdaj pa so nam iz trave mežikali zaspančki in mračice. Najbolj vneti so jo mahnili peš proti vrhu Dobrača. Časa je bilo še dovolj, vendar je imelo zadnjo besedo vreme. Od nekod so se priopodili oblaki in kmalu nas je zajel mrzel dež, tudi sodra je bila vmes. Kot bi Dobrač hotel reči: saj ste imeli dovolj lepega do zdaj.

Nadvse zadovoljni z uspelim in doživetij polnim izletom smo se zbasali v zavetje našega avtobusa in se odpeljali proti domu. Vso pot skoraj do Ljubljane je divjala nevihta z močnimi nalivi, a zdaj nam izleta ni mogla več pokvariti. Upam, da nam bo Dobrač še kdaj dovolil obiskati njegove lepote in uživati v ogledovanju čudovite gorske cvetane, obsijane s soncem.

Marija Prelec

PO IZLETU

Kdo ne pozna tistih sladkih trenutkov, ko nahrbtnik zdrsne s hrbta in gojzerji z nog, pred žejniimi ustmi pa stoji velikanski vrč pijače. Žejo je treba brž potešiti. Ko je to opravljeno, pa hajdi - gremo znova na izlet! Kako lep dan je bil! Kakšno sonce, kakšno nebo, kakšni razgledi, koliko prelepega cvetja! In kako prijazna in šegava majorica in njeno kislo mleko! In kako ljubek teliček, ki je kar naprej tiščal za mamo! Mir, svežina, nežno zvončkljanje kravjih zvoncev, na vsak korak drug pogled na okoliške vrhove med kramljanjem s prijatelji. Kar preveč čudovitih doživetij za en sam dan, za nekaj ur dneva. Zato je treba izlet ponoviti in spet ponoviti. Ko smo šli gor, smo srečevali tiste cvetoče trate, prehodili mnoge poti in uživali slikovite panorame. Ko smo se vračali, je sijalo sonce z druge strani in vse je bilo drugače obsijano. Zdaj smo doma, še nahrbtnik je treba pospraviti, si privoščiti prho in udobje mehke postelje.

Čakajte, čakajte! Kako je bilo pa na mnogih prejšnjih izletih? Grizli smo kolena v strmino, da je znoj kar lil na tla. Potem pa vrh! Ploščat vrh Mangarta, škrbinast vrh Lovca, odsekan vrh Krna, posvečen vrh Triglava. Nazaj grede smo se dričali po snegu. Na koncu snežišča so bile kratke hlače polne snega --. In večer na Kredarici, ko sem prvič videla nevihto od zgoraj. Strele so se poblikavale nad gmoto oblakov nekje na Koroškem.

Potem pa dolga pot nazaj v dolino, ko noge že komaj prekladaš. Na koncu samo že nahrbtnik in gojzerje vržeš nekam v kot - potem pa piti in počivati. A ne kar tako počivati. Počivati z mislimi na tisto težavno, a zmagovalo pot gor, s tistimi srečnimi trenutku na vrhu in z utrujajočo, a blaženo potjo navzdol. Izlet ni nikoli končan. Je kot biser, ki ga človek najde ob poti življenja, ga nese domov in se kar naprej veseli njegove lepote.

Nahrbtnik je pa le treba pospraviti, prepotene cunje oprati in gojzerje očistiti. In oprhati se je treba prej, preden utrujenost in zaspanost to preprečita. In šopek rož, ki smo jih natrgali - pač zato, da jih ne bi krave vseh pojedle - je treba brž dati v vodo. Revice so že tako napol uvele. Ranjak, zvončnine, materina dušica se že kar povešajo. Bolj čvrste so Šentjanževke, sleč, repuš, planinska lepnica, živorodna trava, gorska resa, zali klobuček in še nekatera, ki jim ne vem imena. Še dan ali dva bodo kot ukraden koček gorske lepote razveseljevale oko. Toda prave gorske trate, ki so ostale tam gor, bodo za vedno in nepozabno razveseljevale duha.

Vedno in vse pa na izletih tudi ni z rožicami postlano in s soncem obsijano. In poti niso vse prave, da bi pripeljale na vrh oziroma do cilja. Tako se je zgodilo, da smo večja družina bolidili po Trnovskem gozdu in iskali Iztokovo kočo. Zajela nas je nevihta, ki si je vzela štiri ure časa za svoje opravilo. Protiv večeru se je le naveličala in v večerni zarji smo vsi premočeni našli kočo. Nedolžen izlet na Katarino se je pa tako zapletel: jasa borovnic tu, jasa borovnic tam, stezice podobne druga drugi in vse so vodile po gozdu Jetrbenka. Katarine pač nismo videli, še s potjo domov je bilo dovolj sitnosti. Najbolj mi jo je pa zakuhal nič manj kot Rožnik. V kratkih zimskih dneh z gosto meglo je najbolje biti doma. Po več urah blodenj po gozdu sem že v trdi temi komaj našla s hriba ven. Še zdaj ne vem dobro, kje je bilo.

Glejte, pa se tudi takih izletov spominjam z veseljem. Stik z naravo človeka vedno bogati in mu врачи zdravje. Na cvetočih sončnih tratah visoko v gorah ali pa v stiski nevarnosti krepi mišice in čisti misli. Kako je res čudovito znova in znova obnavljati spomine na svoje izlete. Ni najbolj pomembno, na kako visoke vrhove je kdo splezal, pomembno je, kako jih je doživeljal, da mu ostanejo za vedno vir veselja in sreče.